

Considerații referitoare la cesiunea de contract în reglementarea noului Cod civil.
Considerations concerning the assignment of a contract according to the new Civil Code.
Considérations sur cession du contrat dans le nouveau Code civil.

Ștefan Bogrea, Masterand - Drept Privat Aprofundat
Facultatea de Drept a Universității din București

Rezumat: Cesiunea de contract are caracter de noutate în Noul Cod civil, cel puțin sub aspectul reglementării exprese. Cesiunea de contract nu este suma unei cesiuni de creanță și a unei preluări de datorie, ci constă în substituirea unui terți în cadrul unei poziții contractuale. Există importante diferențe între cesiunea de contract și preluarea de datorie, respectiv cesiunea de creanță, cesiunea de contract urmând a se bucura de o largă aplicare practică în viitor.

Abstract: The assignment of a contract is new in the New Civil Code, at least in terms of rules explicitly describing it. The Assignment of a contract is not the sum of a claim's assignment of a claim and the assumption of a debt, but consists in substituting a third party in a contractual position. There are important differences between the contract's assignment and the assumption of a debt or the assignment of a claim, and as such, contractual assignments will enjoy a wide practical application in the future.

Résumé : La cession du contrat est réglementée pour la première fois dans le nouveau Code civil. La cession du contrat est plus qu'une cession de créances avec une cession de la dette, et il ya des différences importantes entre eux. La cession du contrat est la substitution d'un tiers dans une position contractuelle. Grâce à son caractère unique, la cession du contrat a une application pratique importante.

Cuvinte cheie: cesiune, contract, preluare de datorie, creanță

Keywords: assignment, contract, assumption of debt, claim

Mots-clés: cession, contrat, reprise de la dette, créance

Aspecte introductive

Dintre reglementările cu caracter de noutate prezente în Noul Cod civil¹, puține dintre acestea au fost primite cu entuziasmul Cesiunii de Contract². Cesiunea de contract cunoaște o reglementare concisă, fiind reglementat de către cinci articole ale codului, formând secțiunea a 8-a din Capitolul I, denumit Contractul³.

Este notabil, întâi, aspectul topografic al reglementării, care sălășluiește în capitolul care face o analiză generală a contractului, iar nu în Titlul al VI-lea al Cărții a V-a, care tratează *Transmiterea*

---

¹ Legea 287/2009, modificată și republicată. Deja intrată în exprimarea obișnuită, vocabula "Noul Cod civil" va rămâne actuală câtă vreme încă se va mai aplica Codul Civil din 1864. Cesiunea de contract nu este o figură juridică nouă în peisajul juridic românesc. Noutatea constă în reglementarea expresă a regulilor generale aplicabile în cazul unei cesiuni convenționale. Pentru aspecte privind cesiunea de contract sub imperiul Codului Civil anterior, a se vedea, spre exemplu: *Juanita Goicovici*, Cesiunea convențională a contractului, în *Dreptul* nr. 1/2007, *passim*; *Ioan Popa*, Cesiunea contractului, în *Dreptul* nr. 10/2006, *passim*.

² A se vedea *Laura Retegan*, *Cesiunea de creanță în raport cu alte operațiuni juridice triumphiulare*, în *Studia Iurisprudentialia* nr. 3/2009, regăsit la <http://studia.law.ubbcluj.ro/articol.php?articolid=308>

³ Cuprins, la rândul său, în Titlul II („Izvoarele Obligațiilor”) al cărții a V-a a Codului Civil („Despre obligații”).

și transformarea obligațiilor. Așa cum se va vedea, acest plasament al cesiunii de contract nu este, în niciun caz, întâmplător, întrucât relevă caracterul distinct (cantitativ și calitativ) al acestei figuri juridice de cele cuprinse de Titlul al VI-lea.

Noțiune

Deși abundă de definiții, Noul Cod civil nu definește, *expressis verbis*, cesiunea de contract, preferând să îi amenajeze regimul juridic în articolele 1315-1320 NCC, astfel încât este de căderea doctrinei a defini această operațiune juridică. Definirea cesiunii de contract este, însă, dificilă, întrucât aceasta ar trebui să cuprindă o sinteză a caracterelor sale juridice. Or, nu există unanimitate în ceea ce privește natura juridică a cesiunii de contract.

Inspirate din disputele doctrinare franceze cu privire la cesiunea de contract, sunt două moduri de a privi cesiunea convențională de contract, distincția dintre cele două fiind inspirată din concepția îmbrățișată în ceea ce privește natura juridică a raportului juridic obligațional și deci a contractului, ca izvor concret de obligații.

Într-un pol al discuției, se pleacă de la premisa că raportul juridic obligațional este unul strict personal, iar orice “transmisiune” a contractului va fi, în realitate, nașterea unui nou raport juridic, întrucât nu ar fi de conceput transmisiunea unui raport personal, în special sub aspectul său pasiv. La antipod, concepția conform căreia raportul obligațional cunoaște o patrimonializare, astfel încât vor putea fi transmise fie totalitatea prerogativelor răsărite dintr-un contract, fie însuși contractul, printr-o reificare a acestuia⁴. Fără a pretinde tranșarea unei probleme atât de profunde în acest studiu, ne rezumăm la a observa faptul că o reificare totală a contractului, cu consecința liberei sale cesiuni, fără acordul cocontractantului, nu este de conceput în actuala legislație românească. De asemenea, considerăm că legiuitorul român a tranșat, indirect, problema naturii juridice a cesiunii de contract, în favoarea opiniei că este posibilă substituirea unei terțe persoane în locul unei părți la un contract, așa cum se va arăta mai jos.

Pentru o definiție de lucru, ne rezumăm la a aminti că **cesiunea de contract este acel contract prin care o parte la un alt contract își substituie un terț în acest contract, cu acordul cocontractantului cedat**. Această definiție sintetică surprinde caracterele esențiale prevăzute de legiuitorul Noului Cod: (i) cesiunea de contract este în sine un contract, (ii) care are ca obiect substituirea unui terț în poziția contractuală a cedentului (cu consecința transmiterii tuturor drepturilor și obligațiilor aferente acestei poziții), (iii) cu acordul cocontractantului cedat.

Neexecutarea totală a prestațiilor născute din contractul cesionat: condiție de eficacitate.

Legiuitorul adaugă, în cadrul art. 1315 alin. (1), faptul că este necesar ca prestațiile născute din contract să nu se fi executat în mod integral. Deși expres menționată de legiuitor, această condiție de eficacitate⁵ este una firească: dacă ar fi executate integral prestațiile într-un anume contract, nu s-ar mai realiza o cesiune a poziției contractuale, ci o transmisiune (oneroasă sau gratuită, în funcție de intenția părților) a drepturilor ce au făcut obiectul contractului respectiv⁶.

⁴ Pentru o scurtă retrospectivă a acestor concepții, a se vedea Ionuț Florin Popa, *Cesiunea de contract în reglementarea noului Cod civil*, RRDA nr. 2/2013, pp. 85 – 87 și sursele acolo citate; J. Goicovici, *op cit*, pp. 52 – 60 și sursele acolo citate; Philippe Malaurie, Laurent Aynès, Philippe Stoffel-Munck, *Drept civil. Obligațiile*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2010, p. 509;

⁵ Condiție de eficacitate a operațiunii juridice de cesiune de contract, întrucât faptul că prestațiile au fost executate nu împiedică transmiterea drepturilor născute și transmise prin acel contract.

⁶ Și obligațiilor strâns legate de bunul respectiv, în conformitate cu art. 1282 alin. (2).

Deși aparent simplă, condiția neexecutării integrale a prestațiilor izvorâte din acel contract pune două probleme specifice: întinderea acesteia (dacă privește numai prestațiile caracteristice celui contract sau toate prestațiile) și conținutul noțiunii de executare (dacă privește numai executările întocmai sau și pe cele defectuoase ale prestațiilor contractuale).

În ceea ce privește primul aspect, doctrina ulterioară intrării în vigoare a Noului Cod s-a rezumat la a face mențiunea faptului că exigența menționată de cod se consideră îndeplinită “*dacă prestațiile caracteristice nu sunt integral executate*”⁷. Considerăm că există puternice argumente pentru a adopta interpretarea opusă, în care îndeplinirea tuturor prestațiilor împiedică eficacitatea cesiunii de contract, iar nu simpla împlinire a prestațiilor caracteristice.

Primo, textul de lege nu distinge atunci când se referă la prestațiile contractuale. De altfel, Codul Civil nu operează distincția între prestații caracteristice și adiacente în această materie, astfel încât interpretul trebuie să fie reticent în a introduce distincții acolo unde legiuitorul nu le-a dorit: *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

Secundo, o asemenea interpretare ar duce la o restrângere nejustificată a sferei de aplicare a cesiunii de contract, în condițiile în care nu transpare în mod evident intenția legiuitorului de a o restrânge. Astfel privite lucrurile, în materia libertății contractuale, tot ceea ce nu este interzis de lege trebuie să fie permis, așa cum prevede și art. 1169 din Codul Civil.

Tertio, avantajele practice ale unei asemenea interpretări permissive sunt evidente, întrucât pot fi imaginate diverse situații în care interesul de a cesiona un contract subzistă mai ales în situația în care prestațiile caracteristice au fost executate, dar cele adiacente urmează a fi executate⁸.

Al doilea aspect privește conținutul noțiunii de “executare integrală a prestațiilor”, în sensul în care se pune problema dacă mai poate fi cesionat un contract ale căror prestații au fost executate integral, însă în mod defectuos. Cu alte cuvinte, poate fi concepută cesiunea unui contract ale cărui prestații au fost integral executate, dar în neconformitate cu prevederile contractuale sau legale?

Considerăm că, în lipsa altor indicii, răspunsul la această întrebare rezidă în chiar efectele principale ale cesiunii de contract, în special în ceea ce privește substituția terțului într-o anumite poziție contractuală. Așa cum se va arăta, substituția presupune transferul tuturor prerogativelor contractuale, inclusiv drepturile potestative⁹.

Ca atare, în situația neexecutării conforme a unui contract, chiar dacă prestațiile au fost, prin ipoteză, executate, va supraviețui interesul practic de a încheia o cesiune de contract: punerea terțului în situația de a alege dintre remediile contractuale aflate la dispoziția sa, spre exemplu. Având în vedere principiul relativității efectelor actului juridic civil, în lipsa cesiunii de contract, ar fi dificil transferul acestui drept potestativ de opțiune în lipsa cedării însăși poziției contractuale, motiv pentru care considerăm admisibilă cesiunea unui contract ale cărui prestații au fost imperfect executate.

---

⁷ I-F. Popa, *op. cit.* p. 92

⁸ Spre pildă, este de imaginat un contract de vânzare în care proprietatea se transmite la momentul achitării ultimei rate din preț, însă este prevăzută posibilitatea cumpărătorului de a cere rezoluțiunea contractului dacă bunul nu își păstrează anumite calități timp de o perioadă determinată de timp. Într-o asemenea situație, pentru a simplifica relațiile contractuale între cedent și cesionar cu privire la bunurile respective și funcționarea acestora, o cesiune convențională de contract va fi suficientă pentru a garanta cesionarului funcționarea bunurilor și pentru a permite cedentului să își substituie un terț în poziția sa.

⁹ Ph. Malaurie, *op cit.* p. 510, nota 34.

Pe cale de consecință, considerăm că, în înțelesul art. 1315 din Codul Civil, o parte va putea să își substituie o terță persoană într-un raport contractual atunci când prestațiile caracteristice au fost executate, însă rămân de executat și alte prestații adiacente, cât și atunci când toate prestațiile contractuale au fost executate, însă încă există anumite prerogative contractuale aferente poziției ce se va ceda¹⁰.

Odată stabilit acest aspect, o a doua concluzie trebuie subliniată: cesiunea de contract nu este cantonată exclusiv în domeniul contractelor sinalagmatice, ci poate să privească și contracte unilaterale, în special sub aspectul obligațiilor incidentale, izvorâte din aceste contracte ulterior încheierii acestora.

(i) Cesiunea de contract este un contract.

Păstrând filiera tradițională¹¹, actul juridic denumit cesiune este un contract, înțeles ca manifestarea concordantă a voinței a cel puțin două părți, cu scopul de a produce efecte juridice. Astfel, cesiunea de contract poate fi încheiată strict între cedent și cesionar, eficacitatea acestui contract depinzând de consimțământul cocontractantului cedat. De asemenea, poate fi încheiată o cesiune de contract în cadrul căreia vor avea calitatea de parte toate cele trei persoane amintite, sub forma unui contract plurilateral¹², cu toate consecințele de rigoare.

Ca atare, orice cesiune de contract va trebui să îndeplinească toate condițiile generale de valabilitate prevăzute de art. 1179 C.Civ. De asemenea, având în vedere prevederile art. 1316, de fiecare dată când legiuitorul prevede o anumită formă *ad validitatem* pentru încheierea valabilă a unui contract, atât cesiunea de contract cât și acceptarea acesteia de către cocontractantul cedat trebuie să îmbrace acea formă¹³.

Întrucât legiuitorul nu cantonează cesiunea de contract la sfera contractelor oneroase, nimic nu va împiedica încheierea unei cesiuni gratuite de contract. În orice caz, în funcție de natura oneroasă sau gratuită a cesiunii încheiate, aceasta se va completa cu teoria generală a obligațiilor.

În situația absolut excepțională în care teoria generală a obligațiilor nu va fi îndestulătoare pentru a reglementa un efect specific și necesar al unei anume cesiuni de contract, cesiunea se va completa cu prevederile contractului special cel mai asemănător și care reglementează efectul respectiv. Soluția este asemănătoare raționamentului aplicat sub imperiul Codului Civil de la 1864, în ceea ce privea obligația de garanție pentru evicțiune¹⁴.

Se poate observa importanta diferență de reglementare a cesiunii de contract față de cesiunea de creanță, în ceea ce privește acest aspect. Astfel, cesiunea de creanță se va completa întâi cu prevederile contractului special cel mai asemănător (vânzarea, donația sau alt contract), pe când

¹⁰ În sens contrar, autorii rezumându-se la a se referi la prestații principale, I-F.Popa, *idem*; J.Goicovici, *op cit.* p. 59

¹¹ Cuvântul cesiune își are etimologia în romanul *cessio*, *-ionis*, cunoscută fiind aplicația acestui termen în materia procesual romană, aceea de *in jure cessio*. A se vedea, pentru aplicațiile lui *in jure cessio*, spre exemplu: E.Molcuț, *Drept privat roman, Universul Juridic, București, 2007, p. 275.*

¹² Deși doctrina folosește noțiunea de contract multilateral (spre exemplu, Ovidiu Ungureanu, Cornelia Munteanu, *Drept civil. Partea generală, Universul Juridic, București, 2013, p. 175*) legiuitorul consacră acestei noțiuni juridice, în mod indirect, denumirea de contract plurilateral, în cadrul art. 1549 NCC.

¹³ De altfel, articolul 1316 din Codul civil este un foarte puternic argument în favoarea interpretării conform căreia cesiunea de contract poate fi încheiată și sub forma unui contract bilateral, între cedent și cesionar, iar nu doar sub forma unui contract plurilateral, în care este obligatorie participarea cocontractantului cedat.

¹⁴ În acest sens, a se vedea Răzvan Dincă, *Contracte civile speciale în noul Cod civil, Universul Juridic, București, 2013 p. 12.* Având în vedere reglementarea amplă a Teoriei Generale a Obligațiilor în cadrul Noului Cod Civil, cel mai probabil că această soluție va rămâne una strict teoretică și, în orice caz, excepțională.

cesiunea de contract se va completa în principiu cu dreptul comun și numai cu totul excepțional cu prevederile altor contracte speciale¹⁵.

(ii) Cesiunea de contract are ca obiect substituirea unui terț în poziția contractuală a cedentului.

Așa cum prevede expres art. 1315 alin. (1) C.Civ., obiectul cesiunii de contract este substituirea unui terț-cesionar în raporturile contractuale ale cedentului, altfel spus, în poziția contractuală a acestuia.

Exprimarea legiuitorului este ambiguă, invitând la diverse interpretări cu privire la natura juridică exactă a acestei operațiuni. La prima vedere, s-ar putea spune că suntem în prezența unei patrimonializări a contractului, care devine însuși obiect derivat al cesiunii de contract, fiind un bun în înțelesul Codului civil și deci transmisibil.

Pe de altă parte, se poate susține că este imposibilă această reificare absolută a contractului, având în vedere că orice contract este un act juridic, deci o manifestare de voințe făcută cu intenția de a produce efecte juridice. Considerăm această din urmă punct de vedere ca fiind corect. Fără a avea pretenția unei soluții definitive, grăitoare este, în primul rând, exprimarea legiuitorului: “să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract”. În al doilea rând, dacă legiuitorul ar fi dorit, cu titlu de noutate, reificarea absolută a contractului, de ce nu a prevăzut expres acest fapt în articolele dedicate bunurilor?

În al treilea rând, dacă s-ar fi dorit reificarea contractului, nu s-ar mai fi reglementat acordul obligatoriu al cocontractantului cedat, întrucât ar fi greu de explicat acordul *ad nutum* al acestuia în ceea ce privește cedarea contractului, dacă am fi, într-adevăr, în prezența unei patrimonializări a contractului¹⁶.

Așadar, poziția contractuală este ceea ce se transferă în cadrul operațiunii de cesiune de contract. Așa cum am menționat, cesiunea de contract trebuie înțeleasă ca mai mult decât o cesiune globală de creanțe însoțită de o preluare a tuturor datoriilor născute din contractul respectiv. Întrucât se transferă însăși poziția contractuală, nu numai creanțele aferente acelu contract vor fi transferate, ci și toate drepturile potestative pe care cedentul le poate exercita în legătură cu acel contract: dreptul de a alege între remediile aflate la dispoziția sa în caz de neexecutare, dreptul de a executa contractul sub forma unei anume obligații alternative și oricare altele asemenea¹⁷.

Această transmitere a poziției contractuale cu toate prerogativele sale este, totodată, și motivul pentru care trebuie admisă cesiunea unui contract în care prestațiile au fost executate, dar neconform, întrucât, într-o asemenea situație, se vor transfera prerogativele rămase cedentului din

---

¹⁵ Spunem „alte contracte speciale” întrucât orice contract numit este un contract special, cesiunea de creanță nefăcând excepție.

¹⁶ Nu se poate explica necesitatea acordului cuiva pentru înstrăinarea unui bun în lipsa unor prerogative ale persoanei respective în ceea ce privește bunul respectiv. Or, cum se pot explica prerogativele deținute de celelalt cocontractant asupra contractului în sine, în sensul necesității acordului acestuia pentru o cesiune deplină, fără a apela la coproprietate, care este, din acest punct de vedere, vădit improprie? Dacă fiecare cocontractant este coproprietar asupra contractului, înseamnă că acel contract va avea o valoare patrimonială, separată de toate creanțele născute din acel contract. Este greu de imaginat această dedublare a contractului, privit ca valoare patrimonială, în patrimoniul cocontractanților, având o existență separată de totalitatea prerogativelor născute din acel contract. Or, cesiunea de contract nu transferă, *en gross*, toate creanțele contractuale, ci este o transmisiune a poziției contractuale, cu toate prerogativele aferente, motiv pentru care considerăm că poziția, privită ca abstracțiune juridică, este ceea ce se transferă prin cesiunea de contract, iar nu însuși contractul, ca obiect derivat al actului juridic care este cesiunea contractului.

¹⁷ Pentru ample considerații referitoare la drepturile potestative, a se vedea *Marieta Avram, Actul unilateral în dreptul privat, Ed. Hamangiu, București, 2006, passim*, în special pp. 139 și urm.

contractul respectiv: dreptul de a pretinde executarea conformă, rezoluțiunea sau rezilierea, orice alte remedii aflate la dispoziția sa.

(iii) Cesiunea de contract presupune consimțământul cocontractantului cedat

Articolul 1315 C.Civ. prevede că nu va fi eficace o cesiune de contract decât dacă cealaltă parte “consimte la aceasta”. Este discutabilă natura juridică a acestui consimțământ și modul în care acesta afectează cesiunea respectivă.

Din reglementarea articolelor 1315 C.Civ., reiese că acest acord al cocontractantului cedat poate să fie dat atât anterior, cât și ulterior încheierii cesiunii. După cum am arătat, forma pe care acordul trebuie să o îmbrace este aceea cerută de lege pentru contractul a cărui cesiune este analizată. În funcție de momentul în care acest acord este dat, consimțământul cocontractantului cedat poate fi *ante- sau post cessionis*.

Consimțământul dat anterior poate fi dat chiar în contractul cedat, la momentul încheierii acestuia, sau poate să fie cuprins în alt acord de voințe, separat și accesoriu de contractul cedat. Într-o asemenea situație, cesiunea de contract va produce efecte față de cocontractantul cedat de la momentul notificării cesiunii. Într-o asemenea situație, notificarea va avea rol de opozabilitate pentru cocontractantul cedat, care consimțise deja la o posibilă cesiune¹⁸. Cum legiuitorul nu prevede dacă notificarea trebuie făcută de cedent sau cesionar, rezultă că oricare dintre aceștia va putea să o realizeze, însă este evident că cesionarul va avea interesul, de cele mai multe ori, să o realizeze.

În cazul în care nu a fost dat vreun consimțământ anterior, consimțământul cocontractantului cedat este o veritabilă condiție de eficacitate parțială a cesiunii, întrucât, până la momentul acceptului acestuia, cesiunea de contract nu va produce efectele sale depline. În conformitate cu prevederile art. 1318 alin. (1) din Codul civil, cedentul nu va fi liberat de obligațiile sale față de cocontractantul cedat decât din momentul în care cesiunea va produce efecte față de el (bunăoara, prin notificarea cesiunii acceptate *antefactum* sau prin acceptarea cesiunii de către cocontractant). *A contrario*, cesiunea de contract va produce efecte în tot ceea ce privește latura activă a prerogativelor contractuale.

S-a spus că, într-o asemenea situație am fi în prezența unei cesiuni colective de creanțe, care, în conformitate cu prevederile art. 1578 din Codul Civil, va produce efecte față de cocontractantul cedat la momentul notificării acestuia cu privire la cesiune¹⁹. În realitate, transferul laturii active a contractului prin cesiunea de contract neacceptată de către cocontractantul cedat se realizează în baza art. 1318 din Codul civil, interpretat *a contrario*, neexplicându-se prin mecanismul cesiunii de creanță. Aceasta deoarece un contract nu poate fi recalificat în mod retroactiv ca fiind un alt contract, în funcție de preferințele unui terț de acel contract.

Considerăm că transmisiunea laturii active se explică prin faptul că acordul cocontractantului cedat este o condiție de eficacitate parțială, fapt ce susține optica legiuitorului cu privire la contract: aceea de a da libertatea părților pentru a își substitui persoane în poziția contractuală, dar numai cu acordul cocontractantului pentru latura pasivă a raportului juridic²⁰.

¹⁸ I-F. Popa, op cit, p. 96. Această interpretare se deduce și din art. 1317 alin. (1), care face vorbire despre notificarea cesiunii și, separat, de momentul în care aceasta este acceptată de contractantul cedat.

¹⁹ *Idem*, p. 94.

²⁰ Aceasta mai ales având în vedere reglementarea preluării de datorie în Noul Cod civil, care prevede o soluție asemănătoare. A se vedea, în acest sens Bogdan Dumitrache, *Preluarea de datorie, o noutate a Noului Cod civil?*, AUB *Seria Drept*, 2012 – supliment, *passim*.

Acordul anticipat poate să fie dat pentru substituirea unei sau mai multor persoane anume, situație în care cocontractantul cedat poate să refuze în mod discreționar cesiunea realizată în favoarea altor persoane decât cele expres numite, sau poate să dea un acord generic, permițând cedentului să-și substituie orice persoană. Bineînțeles, acordul dat poate să privească anumite calități pe care cesionarul trebuie să le aibă, situație în care refuzul substituirii unui asemenea cocontractant va fi unul abuziv, susceptibil de sancționat pe cale judecătorească.

Mai mult, acordul pentru cesiunea unui contract poate să rezulte și din anumite clauze “la ordin”, acele clauze care permit cesiunea liberă a contractului, acesta urmând a fi executat față de acela care prezintă înscrisul constatator, ca urmare a girării contractului, situație care apropie foarte mult contractele care cuprind o asemenea clauză de categoria largă a instrumentelor de plată²¹. În această situație excepțională, efectele cesiunii se vor produce și față de contractantul cedat încă de la momentul girării contractului, renunțându-se la formalitatea notificării, care ar încetini circulația contractelor care cuprind clauze “la ordin”.

Astfel, este de observat că un contract *intuitu-personae* nu va fi, în mod obligatoriu, incesibil, întrucât cocontractantul cedat poate să considere că cesionarul este apt să îndeplinească toate condițiile necesare pentru a fi substituit. Singura situație în care nu va fi de conceput cesiunea niciunui dintre cocontractanți este aceea în care contractul va avea caracter *intuitu personae* în persoana ambilor cocontractanți, situație în care cesiunea nu se va putea realiza, din punct de vedere obiectiv. Tot astfel, cedatul nu poate fi obligat să primească plata de la cesionar într-un contract *intuitu personae*, orice executare a unei asemenea obligații de către cesionar fiind echivalentă cu o neexecutare, privită prin prisma contractului cesionat fără acordul cedatului.

În situația în care cocontractantul cedat²² refuză să libereze pe cedent, se va putea îndrepta împotriva acestuia de fiecare dată când cesionarul nu va executa obligațiile izvorâte din contract, în conformitate cu art. 1318 alin. (2) din Codul Civil. Această soluție este în perfectă conformitate cu exigențele principiului *pacta sunt servanda*, căci cesiunea va produce efecte depline între cesionar și cedent, având în vedere natura de cauză de eficacitate al consimțământului cocontractantului cedat²³.

Într-o asemenea situație, contractantul cedat va avea doi debitori în latura pasivă a contractului cedat, pe cedent și pe cesionar. Din interpretarea art. 1318 C.Civ. rezultă, însă, că regresul împotriva cedentului, în ipoteza neexecutării de către cesionar a obligațiilor izvorâte din contractul cedat, este condiționat de notificarea neexecutării către cedent. Într-o asemenea situație, nu este în pericol decât dreptul pe care cedatul îl are împotriva cedentului, pe când împotriva cesionarului, cedatul se va putea îndrepta folosindu-se de toate mijloacele contractuale de drept comun la care este îndrituit.

În orice caz, dacă nu este stipulat nimic cu privire la cesibilitatea unui contract, autorizarea contractantului cedat cu privire la liberarea cedentului este un act izvorât dintr-un drept potestativ, nesuscetibil de exercitare abuzivă. Mai mult, făcând parte din prerogativa poziției contractuale de contractant cedat, considerăm că și dreptul de a accepta sau nu o anumită cesiune este la rândul său cesibil, astfel încât este de conceput substituirea contractantului cedat cu o terță persoană alta decât cedentul sau cesionarul.

---

²¹ Cecul, cambia, biletul la ordin, reglementate de Legea 58/1934 și de Legea 59/1934.

²² Denumit tot astfel din rațiuni practice, întrucât, propriu-zis, nu a fost cedat decât parțial. În același sens *I-F Popa, op. cit. p. 94.*

²³ Și, de altfel, și cu art. 1472 din Codul civil, în conformitate cu care plata poate fi făcută de către orice persoană, chiar terță de acel raport juridic.

Într-o asemenea situație, se pune problema dacă cedentul sau cesionarul va avea dreptul de a autoriza această cesiune. Având în vedere că ipoteza analizată este aceea în care cesiunea dintre cedent și cesionar produce depline efecte în ceea ce privește prerogativele ce țin de partea activă a raporturilor juridice dintre cedent și contractantul cedat, considerăm că cesionarul are dreptul de a libera sau nu contractantul cedat, iar al doilea cesionar va dobândi, la rândul său, dreptul potestativ de a libera sau nu cedentul inițial.

Ulterior momentului acceptării cesiunii, contractantul cedat poate opune cesionarului toate excepțiile rezultate din contractul respectiv, cu excepția viciilor de consimțământ și alte apărări sau excepții născute din raporturile cu cedentul, pe care nu și le-a rezervat în mod expres la momentul consimțirii substituției, în conformitate cu art. 1319 C. Civ. Așadar, dacă și le rezervă în mod expres, contractantul cedat va putea să opună cesionarului chiar și acele apărări strict personale, cuantificabile față de cedent, precum compensații sau vicii de consimțământ.

Într-o asemenea situație, în funcție de modul în care au aranjat aceste aspecte, cesionarul va avea un drept de regres împotriva cedentului, care i-a transferat poziția sa într-un contract nevalid sau neeficace. În mod normal, așa cum prevede art. 1320 alin. (1) C.Civ., cedentul nu garantează decât validitatea contractului. Este firesc, întrucât în ceea ce privește neexecutarea contractului de către contractantul cedat, cesionarul va avea apărările specifice, de drept comun.

APLICAȚII PRACTICE ALE CESIUNII DE CONTRACT

Noutatea reglementării exprese a cesiunii de contract în Codul Civil din 2009 nu trebuie să ducă cu gândul că cesiunea de contract nu cunoștea aplicații practice sub imperiul Codului Civil Cuza. Dimpotrivă, existau diverse aplicații ale cesiunii legale de contract, acestea rămânând, în mod incontestabil, valabile sub imperiul Noului Cod civil: cesiunea contractului de închiriere de la vânzătorul proprietar la cumpărătorul achizitor al bunului închiriat²⁴ (iata cum cesiunea legală de contract explică, cel puțin în această situație, dificila problemă a obligațiilor *scriptae in rem*, căci nu numai obligațiile locatorului se vor transmite odată cu bunul închiriat, ci și drepturile acestuia, izvorâte din contractul de cesiune), cesiunea contractului de asigurare de la vânzător la cumpărător²⁵, cesiunea contractelor aflate în derulare la nivelul unei societăți comerciale, în cazul absorbirii acesteia de către o altă societate și altele asemenea.

Incontestabil, marele câștig al reglementării Codului civil constă în reglementarea generală a cesiunii de contract, iar nu în toate aplicațiile sale, care se regăseau, în cea mai mare măsură, și sub imperiul Codului civil anterior, chiar dacă erau, uneori, explicate prin alte mecanisme juridice. Această reglementare generală este, în primul rând, o apropiere de Codurile civile moderne și de reglementările cadru în materie²⁶.

Consacrând o figură juridică care are o incontestabilă utilitate practică, legiuitorul Codului civil invită și pe cei străini de sistemul românesc de drept, care, regăsind o figură juridică cunoscută, vor apela cu încredere la aceasta, fără riscul încheierii unui contract nenusmit²⁷. Imaginația părților în circuitul civil va da cesiunii de contract o deosebită aplicabilitate practică, în special în domeniul

²⁴ Reglementată în cadrul art. 1812, care face vorbire despre opozabilitatea locațiunii.

²⁵ A se vedea prevederile art. 2220 din Codul civil.

²⁶ Cu titlu de exemplu, cesiunea de contract este reglementată în art. 1406 – 1410 din Codul Civil Italian, art. 424 – 427 din Codul Civil Portughez. De asemenea, cesiunea de contract se regăsește în art. 9.3.1. din Principiile Unidroit și în III – 5:301 din DCFR, § 2-210 din Uniform Commercial Code.

²⁷ Risc în special pentru neofiiții dreptului, care nu pot să prevadă exact permanența contractuală, atunci când este supus rigurilor prin care orice contract nenusmit trebuie să treacă.

comercial, al domeniului prestărilor de servicii (inclusiv, spre exemplu, dreptul sportiv) și în domeniul bancar.

O deosebită atenție trebuie acordată situației în care consimțământul cu privire la cesiunea contractului este dat anterior acestei cesiuni, în special când un asemenea consimțământ îmbracă forma unor clauze standard pe care o parte le impune celeilalte părți. În funcție de libertatea dată celeilalte părți pentru a cesiona contractul respectiv, va putea fi incident art. 1203 din Codul Civil, referitor la clauzele neuzuale din contracte.

În cazul în care, spre exemplu, la momentul semnării contractului, posibilului contractant cedat îi este impus să renunțe la eventualele excepții personale, la momentul cesiunii contractului respectiv, o asemenea clauză va fi neuzuală, fiind necesară acceptarea acesteia expresă, în scris. Tot astfel, interdicția de a cesiona contractul unei anumite persoane va constitui o restrângere a libertății de a contracta, fiind incidente prevederile imperative ale art. 1203 C.Civ. Având în vedere importanța practică pe care cesiunea unui anumit contract o poate avea, contractanții care își dau acordul aprioric la libera cesiune a contractului își asumă un important risc, astfel încât va fi în sarcina notarilor publici care instrumentează acele cesiuni încheiate în formă autentică (în condițiile în care această solemnitate este cerută în numeroase cazuri în Codul civil).

Având în vedere figura juridică a cesiunii de contract, comparația cu două alte instituții este necesară, întrucât, date fiind asemănările, practicienii vor fi deseori nevoiți să aleagă între cesiunea de contract și acestea: cesiunea de creanță și preluarea de datorie. În primul rând, așa cum am arătat, s-a spus despre cesiunea de contract că ar fi suma mai multor cesiuni de creanță, respectiv preluări de datorie²⁸. Acest mod aritmetic de a privi cesiunea de contract ignoră diferența calitativă dintre aceasta și cele două instituții menționate: cesiunea de contract nu are ca efect direct transferul creanțelor și, respectiv, ale datoriilor în patrimoniul cesionarului. Dimpotrivă, ceea ce se transferă în patrimoniul acestuia este poziția contractuală, de care sunt legate intrinsec aceste drepturi și obligații²⁹.

Cesiunea de creanță are ca obiect transmiterea, de către cedent, către cesionar, a unei creanțe împotriva unui terț, fiind guvernată de dispozițiile art. 1566 – 1592 C.Civ. Legiuitorul concepe cesiunea de creanță și cesiunea de contract ca două figuri juridice diferite: două contracte speciale, cu reguli distincte, care nu se completează reciproc³⁰. Astfel, deși nu este exceptată expres în art. 1566 alin. (2), soluția nesuprapunerii regimurilor juridice ia naștere din obiectul diferit al celor două contracte: substituirea unui terț într-o poziție contractuală față de transferul unei creanțe. Mai mult, nu orice cesiune de contract presupune automat dobândirea unei creanțe ca urmare a substituirii în poziția contractuală respectivă, în situația contractelor unilaterale. Cesiunea de creanță este un act juridic care se încheie, în principiu, *solo consensu*³¹, pe când cesiunea de contract poate cunoaște formalități *ad validitatem*, asemeni contractului cedat. Pot exista, în conformitate cu art. 1571 C.Civ, cesiuni parțiale de creanță, pe când o cesiune parțială de contract este imposibil de imaginat,

---

²⁸ L. Retegan, *op. cit. pct. 4.2.1.*

²⁹ Într-o exprimare plastică, s-a spus că cesiunea de contract transferă însăși calitatea de parte: L. Retegan, *op. cit., pct. 4.5.* În această logică, capătă o importantă semnificație clasificarea propusă în doctrină pentru a diferenția între diversele categorii de persoane care pot să aibă, de-a lungul timpului, calitatea de parte la un anumit act juridic. Astfel, pot fi remarcate părțile originare și părțile survenite la un anumit contract, după cum poziția contractuală a fost dobândită *ab initio*, prin încheierea contractului respectiv, sau aceasta a fost dobândită ulterior, pe calea unei cesiuni.

³⁰ Așa cum am arătat mai sus, cesiunea de creanță se va completa cu prevederile contractului special cu care se aseamănă cel mai mult, pe când cesiunea de contract se completează cu dreptul comun.

³¹ Cu excepția creanțelor incorporate în titluri nominative, la ordin ori la purtător, care nu se pot transmite prin simplul acord de voință al părților. Regimul juridic al acestora este reglementat de art. 1587 – 1598 C.Civ. și de diverse legi speciale: Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin, Legea nr. 59/1934 asupra cecului, Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.

având în vedere că poziția contractuală este o abstracțiune juridică unitară, un În practică, alegerea dintre cele două figuri juridice nu va fi întotdeauna facilă.

Cesiunea de creanță își păstrează, din acest punct de vedere, larga aplicație anterioară (mijloc de plată, mijloc de garanție, etc.), însă vor exista situații în care cesiunea de contract va prezenta reale avantaje: statutul de contractant poate fi tentant, având în vedere desfășurarea viitoare a contractului, bunele oficii sau alte relații contractuale deja existente dintre cesionar și contractantul cedat (exemplul unui furnizor care ia locul altuia, într-o anumită regiune, printr-o serie de cesiuni de contracte).

În ceea ce privește preluarea de datorie, aceasta va fi, de cele mai multe ori, inclusă într-un contract mai amplu, sau va fi încheiată în baza unor relații juridice anterioare, întrucât, în lipsa acestora, preluarea de datorie va fi o veritabilă donație indirectă făcută debitorului liberat. Cele două forme ale preluării de datorie reglementate expres de Codul civil presupun amândouă acordul creditorului datoriei cedate: fie direct, prin preluarea de datorie încheiată cu noul creditor, fie indirect, ca urmare a acceptării preluării datoriei încheiate între *primum și secundum debitor*. Acest acord este o importantă asemănare între cesiunea de contract și preluarea de datorie, însemnând că, în situațiile în care creditorul într-un anumit contract este dispus să cedeze datoria debitorului sau, este de presupus că va fi dispus să accepte o cesiune de contract, dacă ar fi în interesul tuturor părților.

O importantă diferență între cele două instituții poate fi observată între momentul încheierii preluării datoriei printr-un contract cu un nou debitor, respectiv momentul încheierii cesiunii de contract și momentul la care acestea sunt acceptate de creditorul cocontractant. În cazul cesiunii de contract, așa cum am arătat, contractantul cedat va dobândi automat, ca urmare a cesiunii, dreptul de a cere cesionarului executarea contractului, chiar dacă declară ca nu acceptă cesiunea în sensul liberării cedentului, cu corectivul decăderii din dreptul de a se întoarce împotriva acestuia în condițiile arătate. În schimb, în cazul preluării de datorie prin contract încheiat cu debitorul inițial, creditorul contractant nu va dobândi niciun drept împotriva potențialului său debitor, astfel cum prevede art. 1608 C.Civ., cu excepția situației în care debitorul său și potențialul debitor stipulează altfel în cadrul preluării de datorie, folosindu-se de mecanismul stipulației pentru altul. Din acest punct de vedere, cesiunea de contract va fi preferabilă în majoritatea cazurilor preluării de datorie, cel puțin sub aspectul libertății de opțiune dobândite de către contractantul cedat.

BIBLIOGRAFIE

1. Marieta Avram, *Actul unilateral în dreptul privat*, Ed. Hamangiu, București, 2006
2. Răzvan Dincă, *Contracte civile speciale în noul Cod civil*, Universul Juridic, București, 2013
3. Bogdan Dumitrache, *Preluarea de datorie, o noutate a Noului Cod civil?*, AUB Seria Drept, 2012 – supliment
4. Juanita Goicovici, *Cesiunea convențională a contractului*, Dreptul nr. 1/2007
5. Philippe Malaurie, Laurent Aynès, Philippe Stoffel-Munck, *Drept civil. Obligațiile*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2010
6. Ioan Popa, *Cesiunea contractului*, Dreptul nr. 10/2006
7. Ionuț Florin Popa, *Cesiunea de contract în reglementarea noului Cod civil*, RRDA nr. 2/2013
8. Laura Retegan, *Cesiunea de creanță în raport cu alte operațiuni juridice triumphiulare*, în *Studia Iurisprudentia* nr. 3/2009
9. Emil Molcuț, *Drept privat roman*, Universul Juridic, București, 2007
10. Ovidiu Ungureanu, Cornelia Munteanu, *Drept civil. Partea generală*, Universul Juridic, București, 2011